

ЖИВОТ ПРЕД ОЛТАРОТ НА ТАТКОВИНАТА

На 1 март 1905 година, Сава Михајлов - Савата го имал последниот судир со османлиската војска, во нерамноправна борба која траела 12 часа. Во првите утрински часови борбата се водела само со аскерот од Гевгелија и од Дојран и со башибозуците од гевгелиските села. По извесно време во престрелката се вклучила и војска од Солун. По жилавиот и херојски отпор, кога обрачот околу востаниците се стеснил, Сава забележал дека недостасува муниција за да се продолжи борбата. За да не падне жив во рацете на османлиската власт тој испил отров.

Пишува:
Анита ДИМОВА

Борбата на македонскиот народ за слобода, која се одвиваше во повеќе фази, однесе многу млади животи чија основна задача и цел беше автономна и независна Македонија. Такви биле чувствата и заложбите и на гевгеличанинот Сава Михајлов - Савата, кој точно пред сто години, во нерамноправна борба со османлиската војска, го положил животот пред олтарот на татковината.

Најмногу податоци за животописот на Савата наоѓаме во неговите спомени, искажани во 1904, а објавени во 1927 година во Софија, од записувачот Љубомир Милетиќ.

УЧИТЕЛ, ВОЈВОДА, РЕВОЛУЦИОНЕР...

"Се викам Сава Михајлов, роден сум во декември 1877 година во село Мачуково, Гевгелиско. Со основно образование се здобив во родното село, а од прв заклучно до четврти клас учев во Цариград, во класното училиште во времето од 1889 до 1892

година. Образованието, од петти до седми клас, го продолжив во Солунската гимназија во периодот од 1892 до 1895 година. Во учебната 1895/1896 година бев назначен за учител во Кавадарци, потоа една година бев учител во село Ракита, Кајларско. Оттаму во Тиквеш и во Неготино во 1897 година кога стана виничката афера, потоа во Бигорци, Гевгелиско во 1898 и 1899 година, во градот Гевгелија во 1899 и 1900 и во Џумаја 1900/1901 година до Коледе. Тогаш влегов во четата на Чернопеев и на Сандански до добивањето на парите за Мис Стоп, заедно со Крсте Асенов и Сандански, до 24 јануари 1902 година престојувал во Софија. Повторно за Македонија заминав со Сандански на шести април во Пирин каде што останав до крајот на мај, и пак се вратив во Софија. Подоцна заминав заедно со Сарафов преку Кустендил и Кочанско со своја чета од десет души во Гевгелиско."

Во неколку реченици е раскажана речиси целата животна приказна на човекот, кој многу рано зачекорува во револуционерните патеки и учествува во сите важни случувања за македонското ослободително дело.

БОРБА ДО СМРТ

"Уште како ученик во Цариград кај мене се роди идејата за независност од Османлиите, но посуштински таа созреа во Солун, каде што имавме ученички кружок и дознавме дека нешто се работи. Знаевме дека Даме Груев, кој беше тогаш во Штип, работи нешто против Османлиите, но дека има некаква организација, не знаевме... Кога заминав во Кавадарци како учител, уште не бев посветен на делото... Од крајот на 1895 година станав член на Организацијата."

Како што самиот кажува, Сава Михајлов учествувал во аферата Мис Стоп. Активно учествувал и во Илинденското востание по селата во Гевгелиско, извршувајќи повеќе вооружени акции заедно со четата на Аргир Манасиев и на Иванчо Карасулијата. По востанието престојувал и дејствувал во Бугарија и во Србија, а најмногу во својот роден крај.

На 1 март 1905 година, Сава Михајлов - Савата го имал последниот судир со османлиската војска, во нерамноправна борба која траела 12 часа. Во првите утрински часови борбата се водела само

со аскерот од Гевгелија и од Дојран и со башибозуците од гевгелиските села. По извесно време во престрелката се вклучила и војска од Солун. По жилавиот и херојски отпор, кога обрачот околу востаниците се стеснил, Сава забележал дека недостасува муниција за да се продолжи борбата. За да не падне жив во рацете на османлиската власт тој испил отров.

На ваквиот крај на животната приказна на 28-годишниот Сава Михајлов укажува белешката лично напишана од него на мало ливче, кое го пронашле османлиските офицери по битката. Ова го утврдиле и група селани од Мачуково, кои при погребот на убиените востаници, на телото на војводата не забележале рани од куршум. Сава Михајлов - Савата лежел мртов со пена на устата.